



FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@panasztestulet.hu

🌐: www.panasztestulet.hu

Ügyszám: FRP/489/2013/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

360/2013. (XII. 11.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2013. július 3-án előterjesztett **panaszát** a 2013. december 11-én megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a BRFK X kerületi Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedés nem történt, illetve alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos 2013. július 3-án a Testület elektronikus formanyomtatványán terjesztette elő panaszát egy 2013. július 2-án foganatosított rendőri intézkedéssel szemben. A beadvány aláírásával ellátott példányát a panaszos 2013. július 4-én postai úton is megküldte a Testületnek. A panaszos beadványában a következőkről számol be.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

2013. július 2-án a panaszos személygépjárművével Budapesten, a Gy. úton haladt, amikor a mellette elhaladó, *** forgalmi rendszámú rendőrségi gépjármű vezetője a panaszos mellett utazó hölgyet feltűnően bámulni kezdte. A panaszos hölgy ismerőse is szóvá tette ezt a panaszosnak, mivel furcsának tartotta. A panaszos tudta, hogy az útvonalunk úgyis letér nemsokára a Gy. útról, ezért nem foglakozott a rendőrrel. A Gy. útról a Sz. utcára történő lekanyarodásakor a rendőrautó a panaszos mögé sorolt, a vasúti kereszteződést követően bekapcsolta a megkülönböztető jelzését és szirénáját, jelzett a panaszosnak, hogy húzódjon le. Az igazoltatás kezdetén elkérte a panaszos okmányait, majd közölte a panaszossal, hogy nem ilyenkor kell a biztonsági övet bekötni. A panaszos nem értette a rendőr célzását, mivel indulás előtt ő is és az utasa is bekötötték magukat. A rendőr megkérdezte, hogy elismeri-e a szabálysértés elkövetését, amire a panaszos határozottan nemmel felelt. A rendőr kitöltötte a jegyzőkönyvet, felszólította a panaszost, hogy azt írja alá, majd az okmányait fűrkészve firtatni kezdte, hogy a panaszos milyen doktor. A panaszos elmondta, hogy jogász, amire a rendőr közölte, hogy éppen ez a baj. A panaszos a megjegyzést és a hangnemet is kikérte magának, majd megkérdezte, hogy ha mindenáron kötekedni akar vele, miért nem ellenőrzi az izzókészletét, vagy miért nem érzi szükségét a panaszos szondáztatásának. A rendőr gúnyos mosollyal eltette a panaszos igazolványait, majd a rendőrségi készüléket kért arra hivatkozva, hogy a panaszos ragaszkodik hozzá. Ezt a panaszos újfent felháborítónak tartotta, és a vele utazó hölgy is kikérte magának. Erre a rendőr közölte a hölgygel, mivel ő sem volt bekötte, ellene is indíthat eljárást.

Tíz percnyi várakozás után megérkezett a másik rendőrautó, többszöri próbálkozás után sem mutatott a műszer sikeres mérési eredményt, ezért a rendőr megfenyegette a panaszost, hogy ha továbbra sem mutat eredményt a műszer, beviszi a panaszost vérvitelre. A panaszos erre elmondta, hogy soha életében nem ivott alkoholt, valamint azt is, hogy az egész eljárást provokációnak tartja. A hibás szondaműszert kicserélték, az újabb műszer pedig kimutatta, hogy a panaszos nem fogyasztott alkoholt.

A jegyzőkönyv kitöltése közben a panaszos jelezte, hogy az intézkedés ellen panasszal fog élni, mivel indokolatlanul sok időt vettek el tőle, a nyílt utcán kellett magát kitennie annak, hogy más autósok végig nézik, hogy ő eljárás alatt áll. A panaszos biztos benne, hogy azért vontatta őt intézkedés alá a rendőr, hogy a vele utazó hölgy figyelmét felkeltse. A panaszos azzal zárta beadványát, hogy az utasát végül nem büntették meg, annak ellenére, hogy a rendőr állítása ellenére ő sem volt bekötte, illetőleg a panaszos megjegyzi, hogy a jegyzőkönyv tartalma valótlanul rögzített, mert az intézkedés 2013. július 2-án történt a Sz. utca 4. szám előtt, és nem 2013. július 1-jén a Gy. út 7. számnál.

2.) Az előadó testületi tag 2013. július 10-én kelt levélben tájékoztatta a panaszost a Testületre irányadó hatásköri és eljárásjogi rendelkezésekről, valamint számos pontosító kérdést tett fel az intézkedésre vonatkozóan.

3.) A panaszos július 16-án A Testület kérdéseit megválaszolva az alábbi panasz-kiegészítést terjesztette elő.

A panaszossal szemben csak egy járőr intézkedett. Az intézkedés kezdetekor a rendőr nem köszönt, csupán elkérte az okmányokat, majd amikor ellenőrizte, hogy a panaszos és utasa be vannak-e kötve, azt mondta a panaszoshoz fordulva: „Nem most kell a biztonsági övet bekötni!”. A rendőr nem igazolta magát sem névvel, sem számmal, csupán az intézkedés legvégén a panaszos kifejezett kérésére azonosította magát jelvéyszámával és nevével. A panaszos sérelmezi a fellépésének ezt a módját, illetve a rendőr egész viselkedését, amelyet az

intézkedés során tanúsított. A rendőr azt sem közölte, hogy miért állította meg a panaszost, és azt sem, hogy mi az intézkedés célja, a rendőr viselkedése az intézkedés előrehaladtával egyre cinikusabb és ellenségesebb lett. Az intézkedés lezárultakor még kitalálta, hogy megszondáztatja a panaszost, a már átadott jegyzőkönyvet visszavette, a papírokat nem adta vissza. A szondáztatás során fenyegetően azt is közölte a panaszossal, hogy akár vérvételre be is vitetheti a panaszost, amely egész nap eltarthat. A panaszost az intézkedő rendőr egyáltalán nem oktatta ki az intézkedéssel kapcsolatos jogorvoslati jogairól, a panaszos a Testületről tanulmányai során szerzett tudomást.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az illetékes rendőrkapitányságtól, valamint megküldeni kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat és a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját. A rendelkezésre bocsátott iratokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatóak.

1.) Az intézkedést fogantató G. J. r. főtörzsőrmester (továbbiakban: r. törzsőrmester) 2013. július 2-án kelt jelentése a következőket rögzíti az intézkedéssel kapcsolatban.

Körzeti megbízotti szolgálatának teljesítése alatt 10 óra 30 perckor a r. törzsőrmester észlelte, hogy a Gy. úton közlekedő *** rendszámú Nissan Qashqai gépjármű vezetője (a panaszos) a biztonsági övet úgy használta, hogy az öv a háta mögött volt bekötve, és így vett részt a forgalomban, ezért a gépjárművet megállította és intézkedés alá vonta a gépjármű vezetőjét.

Az intézkedést a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 5. § (1) bekezdésében foglaltak alapján kezdte meg, majd közölte a panaszossal, hogy a fenti cselekménye szabályszegést képez. A szabályszegésről képrögzítő eszköz hiányában a r. főtörzsőrmester nem tudott fényképfelvételt készíteni. Az intézkedés során a panaszost és gépkocsiját a Körözési Információs Rendszer nyilvántartott adataiból lekérte, amelyben azok nem szerepeltek. A panaszos a szabályszegést nem ismerte el, mivel álláspontja szerint az öv be volt kötve, így nem követett el semmilyen jogsértést. Ezt követően a r. törzsőrmester szondát kért a helyszínrre, hogy ellenőrizze a panaszos véralkohol szintjét. A Drager típusú, *** számú készülékkel végrehajtott vizsgálat eredménye negatív lett. Az intézkedés végén felhívta a panaszos figyelmét a panasztételi jogára, aki elmondta, hogy élni is fog vele.

A jelentés végén kitér arra, hogy a panaszos végig provokáló és lekezelő hangnemet ütött meg, hasonlataival sértegette a r. törzsőrmestert. Az almásládában lévő rothadó almához hasonlította őt, illetve közölte, hogy a rendőrség negatív megítélése a hozzá hasonló rendőrök miatt áll fent.) A panaszos az intézkedés során többször utalt arra, hogy az ügy itt nincs befejezve, utalt rá, hogy jogászi munkája során több rendőrön is segített már, ebből kifolyólag vannak kapcsolatai a rendőrségen, amelyek „fejtörést és ezáltal gondot okozhatnak” az intézkedő rendőrnek. A panaszos azt is hangoztatta, hogy az intézkedő rendőr egyedül van, míg neki szemtanúja is van a történetekre, ezt követően fellengzős stílusban feljegyezte az intézkedés végén a nevét és jelvéyszámát.

A történeteket jelentette az ügyeletes tisztnek, aki jelentés írására utasította a r. törzsőrmestert.

2.) Az illetékes rendőrkapitányság vezetője az intézkedéssel összefüggésben 2013. augusztus 8-án kelt tájékoztató levelében az alábbiakról tájékoztatta a Budapesti Rendőr-főkapitányság hivatalvezetőjét.

A panaszossal szemben az intézkedést G. J. r. törzsőrmester (továbbiakban: r. törzsőrmester) foganatosította, aki 2013. július 2-án 7 órától 19 óráig látott el körzeti megbízott szolgálatot *** hívónévvel Budapest egyik kerületének illetékességi területén az *** rendszámú szolgálati gépkocsival.

A r. törzsőrmester intézkedési kötelezettségének tett eleget, mivel a panaszos elmulasztotta a biztonsági öv használatát. A szabálysértő cselekmény miatt igazoltatták a panaszost a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 29. § (1) bekezdése alapján, erről és az intézkedés céljáról is tájékoztatták is a panaszost. A szolgálati fellépésre vonatkozó szabályokat és közléseket az intézkedő rendőr betartotta, már az intézkedés napján kelt jelentésében is szerepel, hogy intézkedését Szolgálati Szabályzat 5. § (1) bekezdésében foglaltakat betartva kezdte meg. A parancsnoki kivizsgálás során ettől eltérő, ennek ellentmondó információ nem merült fel.

Az intézkedés hangnemére, illetve az ott elhangzott párbeszédre vonatkozóan cáfolta a panaszos állításait, azt tartalmazza a tájékoztató levél, hogy a panaszos az intézkedés során meglehetősen provokáló és lekezelő hangnemben beszélt a rendőrrel, személyére vonatkozóan is hasonlatokat tett. Ennek alapján a panaszos állításai és a jelentés tartalma a lehető legteljesebb mértékben ellentmondásban állnak egymással. Az itt kifejtettek egyebekben tartalmilag megegyeznek a fentebb ismertetett jelentés részleteivel, ezért a Testület eltekint a jelentés ezen részének ismertetésétől.

A szondázás okaként a közúti szabályok betartását, illetve a panaszos, mint a közúti forgalomban részt vevő személy alkoholos befolyásoltságának ellenőrzését jelölte meg a levél. A szondázást *** gyári számú, Drager kézi elektromos alkoholeszterrel végezték el.

A panaszos kifogásolta az intézkedés hosszát, hogy több mint fél órát kellett várakozással töltenie a nyílt utcán. A szabályszegésről felvett jegyzőkönyv és a rendőri jelentés összevetéséből megállapítható, hogy az intézkedés 10 óra 30 perctől 10 óra 57 percig, azaz összesen 27 percig tartott. Az intézkedés végén felhívták a panaszos figyelmét az Rtv.-ben és a Szolgálati Szabályzatban biztosított panasztételi jogára.

Az ügy folyamánként a szabályszegés miatti helyszínen foganatosított intézkedés következtében közigazgatási eljárás indult a panaszos ügyében. A parancsnoki kivizsgálás megállapította, hogy a rendőri intézkedés szükséges, jogszerű és szakszerű volt.

3.) A helyszínen kiállított, szabályszegésről felvett jegyzőkönyvben a következők szerepelnek.

A jegyzőkönyv elején szerepel szabályszegés észlelésének helye, valamint időpontja, a panaszos személyi adatai. A jegyzőkönyv rögzíti, hogy a közúti ellenőrzés során megállapítást nyert, hogy a megnevezett személy a KRESZ 48. § (4) bekezdésébe ütköző módon a biztonsági öv használatát elmulasztotta, a szabályszegésről fénykép nem készült. A szabályszegés elismerésével kapcsolatban a 2nem ismerem el” rubrika van beikszelve, ahol a panaszos kézírásával a következő szerepel: „Végig be volt kötve az öv, az intézkedő rendőr ok nélkül állított meg, az ellenőrzés során becsmérelt, és indokolatlanul szondáztatott.” A jegyzőkönyvben a panaszos aláírása nem szerepel. (A Testület megjegyzi, hogy álláspontja

szerint a jegyzőkönyvön szereplő két dátumnál a kézírás miatt ugyan nehezebben olvasható az időpont, de helyesen szerepel az intézkedés dátuma, továbbá a jegyzőkönyvben a szabályszegés észlelésének helyszínét kell feltüntetni, nem az intézkedés helyét.)

4.) A rendőrség megküldte a panaszos, mint ügyfél értesítését a szabályszegés miatt indult közigazgatási eljárás megindításáról.

III.

1.) A Testület a panaszbeadványban foglaltak kapcsán elsőként azt értékelte, hogy hatásköri szabályai mely panaszosi sérelmek vizsgálatát teszik lehetővé.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. Fejezetében, Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”. Az idézett rendelkezés értelmében a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházatsomagjarmű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),
- a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.) tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

Egyéb esetben – így büntető-, szabálysértési-, valamint közigazgatási eljárással kapcsolatosan – a Testület érdemi vizsgálatot hatáskör hiányában nem folytathat, a rendőrség által kiszabott közigazgatási bírságokat nem minősítheti, a fölött semmiféle kontrollt, felügyeletet nem gyakorol, továbbá az intézkedő rendőrök büntetőjogi-, szabálysértési- vagy fegyelmi felelősségének megállapítására sem jogosult. A közigazgatási bírság kiszabásának eseteit és módját a közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény rendelkezései tartalmazzák, valamint az eljárásra a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. számú törvény (a továbbiakban: Ket.) előírásai irányadók.

A fenti hatásköri rendelkezés alapján a Testület nem vizsgálhatja, hogy a panaszos követett-e el közlekedési szabályszegést (szabálysértést), ezért **a Testület nem vizsgálhatta a panasz azon részét, amelyben a panaszos a biztonsági öv használatának elmulasztását vitatja.**

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – a vizsgálat tárgyává tette a panaszos közúti ellenőrzését, a szolgálati fellépés módját, és a rendőrök által használt hangnemet.

A Testület álláspontja szerint a rendőri fellépés érintette a panaszos Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való jogát, a VI. cikk (2) bekezdése szerinti személyes adatok védelméhez való jogát,

továbbá a XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz fűződő jogát, az alábbiak szerint.

2.) A Testület elsőként az igazoltatás foganatosítását látta indokoltnak vizsgálni.

a) A panaszos kifogásolta, hogy vele szemben ok nélkül intézkedtek a rendőrök.

A rendőrségi iratok a panaszos állításaival ellentétben azt tartalmazzák, hogy az intézkedés megkezdésére az adott okot, hogy a rendőr a Gy. úton észlelte, hogy a panaszos a biztonsági öv használatát elmulasztotta, mivel az öv a háta mögött volt bekötve.

A Testület itt utal az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdésére, ami a rendőr intézkedési kötelezettségéről rendelkezik. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

A Szolgálati Szabályzat az Rtv. előírásait a következőkkel egészíti ki. A 4. § (3) bekezdése értelmében „a rendőr meghatározott szolgálati feladat végrehajtása során észlelt vagy tudomására jutott kisebb súlyú jogsértő cselekmény esetén a meghatározott szolgálati feladatának teljesítését folytatja, azonban a szolgálati előjárónak történő jelentéssel vagy a legközelebbi általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv ügyeletének értesítésével köteles intézkedést kezdeményezni. A rendőr az életet, testi épséget és a vagyonbiztonságot közvetlenül veszélyeztető magatartás észlelése esetén köteles intézkedni, azonban az alábbi feladatokat ellátó rendőr az intézkedés végrehajtása helyett intézkedés kezdeményezése érdekében jelentést tesz, ha a szolgálati feladat teljesítésének megszakítása

a) Magyarország védett vezetői vagy kijelölt létesítményei tekintetében jelentkező személy- vagy objektumvédelmi szolgálati feladat végrehajtásának biztonságát vagy eredményességét,
b) a terrorelhárítási feladatok végrehajtásának eredményességét,
c) a rendőrség belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési tevékenységének eredményességét veszélyeztetné.”

A Testület ezen a ponton utal töretlen gyakorlatára, amely szerint a szabályszegési (szabálysértési) tényállásszerűséget kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a (szabálysértési) hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként szabálysértés gyanújára hivatkozik –, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, hogy a szabályszegés (szabálysértés) elkövetésének az adott intézkedéshez szükséges gyanú foka fennállt-e.

A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM–BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) IV. fejezet 48. § (4) bekezdése *A közlekedésben való részvétel külön feltételei cím alatt* a következő rendelkezést rögzíti.

„(4) A külön jogszabályban meghatározott M1, M2, M3, N1, N2, N3 kategóriájú gépkocsiban, amelynek meghatározott üléseit biztonsági övvel kell felszerelni, továbbá olyan járműben, amelynek üléseit biztonsági övvel szerelték fel, az ülésen utazó személynek a biztonsági öv becsatolásával kell magát rögzíteni.”

Szükséges még a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 20. § (1) bekezdésének k) pontjának kb) alpontjára is utalni. A hivatkozott jogszabályhely szerint :

[20. §(1) Az e törvényben, valamint külön jogszabályban és közösségi jogi aktusban]

„k) a közúti közlekedési szabályok közül

.....

kb) a biztonsági öv használatára,
vonatkozó rendelkezések megsértői bírság fizetésére kötelezhetők.”

Az eset körülményeit értékelve – a szabályszegési felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – a Testület arra a következtetésre jutott, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján nyilvánvalóan nem volt megalapozatlan az a rendőri feltevés, hogy a panaszos magatartásával megvalósította az idézett szabálysértő cselekményt. Amennyiben pedig a rendőrségi értékelés nem tekinthető nyilvánvalóan alaptalannak, úgy a rendőri intézkedés akkor is jogszerű lehet, ha utóbb a közigazgatási (szabálysértési) eljárás azt állapítja meg, hogy az érintett nem követett el szabályszegést (szabálysértést), vagy annak elkövetése nem bizonyítható. Erre való tekintettel a rendőrök indokoltan vonták intézkedés alá a panaszost.

Tekintettel tehát az Rtv. fent idézett 13. §-ában előírt rendelkezésekre, a Testület megítélése szerint a konkrét esetben a panaszossal szemben a rendőröknek intézkedési kötelezettsége keletkezett.

b) A Testület ezt követően a panaszossal szemben fogatosított igazoltatást vonta vizsgálatának körébe.

Az Rtv. 29. § (1) bekezdése szerint a rendőr a feladata ellátása során

a) igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani, valamint

b) az igazoltatott személyt - annak választása szerint - lakcímének, tartózkodási helyének a lakcímet igazoló hatósági igazolvánnyal vagy más alkalmas dokumentummal történő igazolására, vagy a lakcímre, tartózkodási helyre vonatkozó nyilatkozattételre kérheti fel.

Az Rtv. 44. §-a (1) bekezdésének b) pontja szerint a rendőr a *közlekedési rendszabályok megtartását*, a járműhasználat szabályszerűségét, az *okmányokra* és a felszerelésekre *vonatkozó előírások megtartását*, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen - a jogszabályban meghatározottak alapján – ellenőrizheti.

A Testület megítélése szerint egy közlekedés során elkövetett szabályszegés (szabálysértés) elkövetésének a gyanúja bizonyosan olyan körülmény, amely a közlekedésrendészeti ellenőrzés érdekében fogatosított igazoltatást megalapozza.

Fentiek alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy a rendőrség intézkedési kötelezettségének érvényesítése érdekében a panaszos igazoltatása jogszerű volt, így

annak következtében a személyes adatok védelméhez fűződő alapjog megsértése nem valósult meg.

2) Ezt követően azt kellett a Testületnek mérlegelnie, hogy a megfelelő jogalap birtokában alkalmazott-e a rendőr a panaszossal szemben alkoholszondát.

a) A panaszossal szemben alkalmazott intézkedés jogszerűségének vizsgálata kapcsán a Testület mindenekelőtt utalni kíván az Rtv. releváns rendelkezésére. Az Rtv. 44. § (1) bekezdés c) pontja felhatalmazza a rendőrséget, hogy közlekedésrendészeti feladatainak ellátása során a jármű vezetőjét a rendszeresített eszközzel légzésminta, vagy ha nála a vezetési képességére hátrányosan ható szer befolyása vagy alkoholfogyasztás miatt bűncselekmény vagy szabálysértés, illetve a közúti közlekedéssel kapcsolatban kiszabható, közigazgatási bírsággal sújtandó szabályszegés elkövetésének gyanúja merül fel, az egészségügyi szolgálat igénybevételével vér-, vizelet- és mütétnek nem minősülő módon egyéb minta adására kötelezze.

Az Rtv. értelmében a rendőr bármiféle többlet körülmény és indok nélkül is kötelezheti a jármű vezetőjét – rendszeresített eszközzel – légzésminta adására. A hatályos jogi szabályozás értelmében önmagában az a tény, hogy a panaszos gépjárművével a közúti forgalomban közlekedett, egyéb, arra okot adó körülmény hiányában is felhatalmazta a rendőröket az Rtv. fent idézett rendelkezése alapján arra, hogy a panaszostól légzésmintát vegyenek, és azzal ellenőrizzék, nem áll-e vezetési képességre hátrányosan ható szer vagy alkohol befolyása alatt.

A Testület rámutat arra, hogy a 283/2009. (IX. 30.) számú állásfoglalásában a következőket mondta ki: „Az Rtv. hivatkozott rendelkezéséből az látható, hogy az intézkedő rendőr minden olyan esetben, amikor közlekedésrendészeti ellenőrzést végez, jogosult a jármű vezetőjét légzésminta adására kötelezni szonda alkalmazásával. Az egyén integritását ennél súlyosabban érintő intézkedésre (vér-, vizelet- és mütétnek nem minősülő módon egyéb minta adása) azonban már csak valamely többlettényállás fennállása esetén van mód, például bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja esetén, vagy ha az intézkedés alá vont személy nem hajlandó a szondát megfűjni.”

Az ittasság ellenőrzéséről szóló 27/2010. (OT 14.) ORFK utasítás az ellenőrzések végrehajtásával kapcsolatban a 3., 3/A. és 4. pontja a következőket tartalmazza.

„3. A rendőr feladatának ellátása során ittasság ellenőrzést kizárólag a rendszeresített

a) elektromos alkoholteszterrel (a továbbiakban: alkoholteszter),

b) Spiratest alkoholkimutató indikátorcsővel (a továbbiakban: alkoholszonda) és

c) hiteles elektromos légalkoholmérő berendezéssel (a továbbiakban: hiteles mérőeszköz) hajthat végre.

3/A. Alkoholteszter, alkoholszonda és hiteles mérőeszköz kizárólag az azt alkalmazó rendőr részére meghatározott szolgálati feladat ellátása érdekében használható.

4. Alkoholszonda alkalmazására csak alkoholteszter hiányában kerülhet sor.”

Megállapítható tehát, hogy a r. törzsőrmester az Rtv. 44. §-a (1) bekezdésének c) pontjára figyelemmel megfelelő jogalap birtokában, és az arra rendszeresített, megfelelő eszközzel – Drager kézi elektromos alkoholteszter – kötelezte légzésminta adására a panaszost. Ezért a panaszossal szembeni alkoholszondás ellenőrzésre a Testület

álláspontja szerint jogszerűen került sor, azzal nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

b) A panaszos kifogásolta, hogy a szondáztatás 10 percig tartott, mivel többször nem mutatott sikeres mérési eredményt a műszer.

A jelentés arról számolt be, hogy az alkoholszondás ellenőrzést hiteles, *** gyári számú számú Drager kézi elektromos alkoholeszterrel végezte el a rendőr, ami a kifújást követően negatív értéket jelzett. A szonda megfújásának helyes módjáról a panaszos tájékoztatása a szondáztatás közben megtörtént, arra is felhívta a rendőr a panaszos figyelmét az intézkedő rendőr, hogy amennyiben nem helyesen fújja meg, nem produkálható eredmény.

A rendelkezésre álló iratokból a Testületnek nem állt módjában feloldani a panaszosi és a rendőri állítások közti ellentmondást, így **nem tudta kétséget kizáróan megállapítani, hogy hány alkalommal kötelezték a panaszost a szonda megfújására, és ezáltal sérült-e a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.**

3.) A panaszos kifogásolta, hogy az intézkedéssel rengeteg idejét vették el, mialatt a nyílt utcán kellett várakoznia, és a többi autós végignézte, ahogy eljárás alatt áll.

a) A Testület a z intézkedés időtartamát abból a szempontból vizsgálta, hogy az megfelelt-e az arányos fellépés követelményének. Az Rtv. 15. §-a értelmében ugyanis a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. A 15. § (2) bekezdése szerint több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Az eset összes körülményét mérlegelve a Testület az elvégzett cselekményekhez viszonyítva (igazoltatás, KIR-ből való lekérdezés, helyszíni adminisztráció, szondára várakozás, szondáztatás) nem tartotta indokolatlanul eltúlzottnak az intézkedés 27 perces időtartamát, és a Testület álláspontja szerint az intézkedés időtartama nem haladta meg az elérni kívánt célhoz szükséges időt.

Mindezek alapján az intézkedés időtartamával kapcsolatban Testület megállapította, hogy a konkrét esetben az Rtv. 15. §-ban foglalt arányosság követelményének megfelelt, így nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

b) A panaszos kifogásolta, hogy a várakozás ideje alatt az autósok végignézték, hogy a panaszos intézkedés alá lett vonva.

Az Rtv. 2. §-ából – amely szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait – levezethető, hogy az intézkedő rendőrök kötelesek úgy eljárni, hogy az az intézkedés alá vontnak a lehető legkisebb sérelem okozásával járjon. Továbbá a korábbiakban már hivatkozott az Rtv. 15. §-ában rögzített követelmény értelmében a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

A Testület nem vonja kétségbe, hogy a közúti ellenőrzés olyan intézkedés, amely az intézkedés alá vont személynek nyilvánvalóan kellemetlenséget okoz, esetleg megalázónak érzi. A Testület megjegyzi, hogy a rendőri intézkedések jelentős részét végzik az eljáró

rendőrök közterületen vagy közterület közvetlen közelében, így szinte lehetetlen annak elkerülése, hogy az egyes intézkedéseknek (így a közúti ellenőrzésnek) szemtanúi legyenek.

A fentiek okán a Testület nem tartotta eltűzöttnek a rendőri fellépést, ezért arra a megállapításra jutott, hogy nem sérült az arányosság követelménye a közúti ellenőrzés foganatosítása miatt, így az nem idézte elő a panaszos emberi méltóságához, valamint jó hírnévhez fűződő alapjogának sérelmét.

4.) A Testület ezt követően azt értékelte, hogy intézkedő rendőr betartotta-e a szolgálati fellépésre vonatkozó szabályokat.

A panaszos előadta, hogy a rendőr nem köszönt neki, illetve csak a panaszos kifejezett kérésére közölte a nevét és a jelvényszámát. A rendőr azt sem közölte, hogy miért állította meg őt.

Az Rtv. 20. § (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés *tényét és célját* szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni.

A rendőri intézkedés alakosságait tovább részletezi a Szolgálati Szabályzat 5. §-ának (1) és (2) bekezdése. A hivatkozott jogszabályhelyek szerint az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelegéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja. A rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel a fentiek intézkedés megkezdését megelőző közlése akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

A Testület kiemelt jelentőséget tulajdonít az intézkedés alá vontak tájékoztatásának, hiszen csak az állampolgárok megfelelő informálása mellett érvényesülhet megfelelően a jogbiztonság elve.

A rendőrségi iratok a panaszos állításaival ellentétben azt tartalmazzák, hogy az intézkedés megkezdésére a Szolgálati Szabályzatban irányadó szabályok betartásával került sor, valamint, hogy tájékoztatták őt arról, hogy milyen közlekedési szabályszegés miatt intézkednek vele szemben és mi az intézkedés célja.

A rendelkezésre álló adatok alapján kétséget kizáróan nem volt megállapítható, hogy a napszaknak megfelelő köszönésnek, valamint az azonosítási kötelezettségének valóban eleget tett-e az intézkedő rendőrök. Mivel a rendelkezésre álló bizonyítási eszközök szűkös volta miatt a panaszosi és rendőrségi állítások közötti ellentét feloldására a Testületnek nem volt módja, ezért úgy foglalt állást a rendőr szolgálati fellépésével kapcsolatban, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogának sérelme nem megállapítható.

5.) Végezetül az intézkedő rendőr által használt hangnemmel kapcsolatban a Testület az alábbi megállapításokat tette.

A panaszos sérelmezte az egész rendőri intézkedés hangnemét, a rendőr által tett megjegyzéseket és a rendőr viselkedését.

A Testület az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondatát vette alapul vizsgálatánál, amely szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőrökkel – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaival – szemben minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés.

A Testület gyakorlata és korábbi megállapításai szerint ez a jogszabályhely olyan kötelezettséget ró a rendőrségre, miszerint az intézkedő rendőröknek a fennálló pozitív, tehát alapjogvédelmi kötelezettségen túl, tartózkodniuk kell minden olyan magatartástól és cselekménytől, mely az Rtv. 15. §-ának összevetésében is – az intézkedéssel szükségesen vagy elkerülhetetlenül együtt járó jogkorlátozás mértékén túl – indokolatlan vagy szükségtelen vagy akár túlzott jogsérelmet okoz az intézkedés alá vont állampolgárok alapvető jogaiban, így különösen emberi méltóságukban (pl. udvariatlan, megalázó hangnem, durva bánásmód).

A Testület az esettel kapcsolatban a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexében (a továbbiakban: Etikai Kódex) foglalt követelményekre is felhívta a figyelmet, amelyek ugyan nem minősülnek jogszabályi előírásoknak, azonban alapjaiban meghatározzák a rendőri hivatás értékeit, és erkölcsi iránymutatásul szolgálnak a rendőrség és az egyes rendőrök számára. Az Etikai Kódex 1. pontjának második mondata a rendőrré vonatkozóan előírja: „Önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit [...] indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint: „Tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

Az intézkedő rendőr jelentése ezen kérdés kapcsán azt tartalmazzák, hogy éppen a panaszos volt az, aki az egész intézkedés során arrogánsan és lekezelően viselkedett, sértő megjegyzést tett a rendőrré, rohadt almához hasonlította, valamint rendőrségi kapcsolataival fenyegetőzött.

A Testület az ügy kivizsgálása során nem tudott olyan egyéb körülményt feltárni, ami **az ismertett tényállítások között meghúzódo ellentétet feloldotta volna, ezért úgy foglalt állást, hogy az Rtv. hivatkozott rendelkezésének megsértése miatt a panaszos emberi méltóságához való jogának sérelme nem állapítható meg.**

IV.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy az intézkedést fogantató rendőrség jogszerűen vonta intézkedés alá és igazoltatta a panaszost, ezért annak következtében a személyes adatok védelméhez fűződő alapjog megsértése nem valósult meg. A panaszossal szembeni alkoholszondás ellenőrzésre a Testület álláspontja szerint jogszerűen került sor, azzal nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga, ugyanakkor abban nem tudta kétséget kizáróan megállapítani, hogy hány alkalommal

kötelezték a panaszost a szonda megfűjására, ezáltal a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme e vonatkozásban nem volt megállapítható. Az intézkedés időtartamát illetően a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy az nem sértette az arányosság követelményét, így nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga. Szintén nem állapított meg a panaszos emberi méltóságához, valamint jó hírnévhez fűződő alapjogának sérelmét a Testület azzal összefüggésben, hogy a panaszos sérelmezte, hogy az intézkedés alá vonásának több szemtanúja volt a várakozás során. A rendelkezésre álló adatok alapján kétséget kizáróan az sem volt megállapítható, hogy az intézkedő rendőrök a napszaknak megfelelő köszöntek-e, illetve az azonosítási kötelezettségének valóban eleget tettek-e, ezért a tisztességes eljáráshoz való jog megsértése e vonatkozásban nem volt megállapítható. Az ismertetett tényállítások között meghúzóó ellentét feloldhatatlansága miatt a Testület a rendőr által használt hangnemmel kapcsolatban úgy foglalt állást, hogy az a panaszos emberi méltóságához való jogának sérelme nem állapítható meg.

A fentiek alapján a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt átteszi az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez.

Budapest, 2013. december 11.

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag